

Święto Trzech Króli: podstawowe zagadnienia, czyli magowie ze wschodu w drodze za gwiazdą (cz.1)

Data publikacji: 6.01.2016 7:30

Byli magami, królami, mędrkami czy astrologami? Skąd przyszli, ilu ich było i skąd znamy ich imiona? Co znaczy napis na drzwiach K+M+B i czym była Gwiazda Betlejemaska? Od kiedy świętuje się 6 grudnia i co oznacza epifania?

□

Królowie chodzą od końca IV wieku

Święto Trzech Króli, zwane jest inaczej Epifanią tzn. Objawieniem Zbawiciela Świata lub Objawieniem Pańskim. Przyjście Boga na świat zapowiedział w Piśmie Świętym prorok Izajasz: „Moc poganów przyjdzie do Ciebie, obfitość wielbłądów okryje Cię, wielbłądy prędkie z Madianu i Efy; wszyscy z Saby przyjdą, złoto i kadzidło przynosząc i chwałę Pana rozgłaszając”. Ludność prawosławna na pamiątkę tych słów nazywa ten dzień „Bohojawlenie”. We wczesnym chrześcijaństwie dzień ten obchodzony był na Wschodzie jako święto Bożego Narodzenia. W Kościele łacińskim święto to zaczęto obchodzić od końca IV w. jako święto niezależne od Bożego Narodzenia.

Jest to jedno z najstarszych Świąt chrześcijańskich. Było obchodzone dużo wcześniej niż Święta Bożego Narodzenia. Przez niektórych uznawane za najważniejsze ze świąt. Tego dnia bowiem ujawnia się misja i boskość Syna Bożego. Pokłonienie się nowo narodzonemu Jezusowi przez „mędrków ze Wschodu” opisał – jako jedyny - w swojej Ewangelii św. Mateusz (2,1-12). Jego opowieść – jak zwracają uwagę badacze Biblii – nie ma charakteru kronikarskiego, ale literacką formę katechetyczną, jest swoistym pouczeniem o znaczeniu i misji Jezusa narodzonego z Maryi Dziewicy.

Co wiadomo o „Trzech Królach”?

Właściwie to nie wiadomo wiele - ani czy było ich trzech, ani skąd przyszli, ani też czy byli królami...

Znamy ich jako trzech króli, ale w zasadzie ewangelista Mateusz (który jako jedyny o nich pisał) nie podaje, ilu ich było, ale mówi tylko o mędrkach ze Wschodu. Owo „mędrki” też nie jest pewne... Wynikło zapewne z niepoprawnego tłumaczenia słowa „magoi” i początkowo nie miało negatywnych konotacji - oznaczało kastę uczonych perskich kapłanów. Jako, że Babilon był w owym czasie kolebka astrologii, można przypuszczać, że chodziło właśnie o wybitnych kapłanów-astrologów. Królami raczej nie byli, choć na pewno osobami bogatymi – o czym świadczą ich podarunki. Najważniejsze w tej historii jest to, że przybysze nie byli Żydami, co ma świadczyć o wielonarodowości i o mocy Boga do jednoczenia wszystkich ludzi bez względu na wyznanie i miejsce zamieszkania.

Skąd się wzięły imiona trzech króli? Imiona: Kacper, Melchior i Baltazar, zaczerpnięte zostały ze średniowiecznych apokryfów, nie są poparte autorytetem Pisma Świętego.

Dlaczego jest ich trzech? Najpewniej przekonanie o trzech królach wzięło się od trzech darów, jakie mieli złożyć dzieciatku – mirra, kadzidło i złoto zostały wymienione w ewangelii Mateusza. Ewangelista nie określa ich liczby, a na wczesnych malowidłach różnie przedstawiano ich liczbę: czasami było ich dwóch, czasami czterech, a nawet niekiedy sześciu czy dwunastu.

Co znaczy skrót K+M+B (lub C+M+B) niegdyś kreślony przez kolędników odgrywających rolę trzech magów, dziś zaś przez chodzącego z kolędą księdza? Jest kilka teorii: pierwsza, najpopularniejsza mówi o tym, że to skrót od imion trzech mędrków, druga tłumaczy, że litery te są skróttem od łacińskiego życzenia *Christus Mansionem Benedicat* (Niech Chrystus błogosławi temu domowi), choć święty Augustyn tłumaczy je jako *Christus Multorum Benefactor* (Chrystus dobroczyńcą wielu). Znana jest także interpretacja skrótu C+M+B jako pierwszych liter łacińskich nazw trzech zbawczych zdarzeń świętowanych w Epifanię: *Cogitum - Matrimonium - Baptisma* (łac. Poznanie - Wesele -

Chrzest).

Kredowe „wyznanie wiary”

Kredę święci się "dopiero" od 500 lat. Taką kredą właśnie pisało się na drzwiach inicjały "K+M+B" i cyfry danego roku. Kredą znaczone też były pozostałe budynki gospodarstw i dworów, znacząc krzyżykami ich naroża, by uchronić się od złych duchów. Symbolika obrysowania domu jest bogata – może odnosić się do swoistego „wyznania wiary”, świadcząc, że w domu mieszkają chrześcijanie a także jednocześnie wskazywać na wewnątrz - drzwi domu prowadzą także do duchowego wnętrza jego mieszkańców.

Co z tą gwiazdą?

Do Betlejem, wg Ewangelii św. Mateusza, prowadziła mędrców gwiazda. Naukowcy nie są w stanie wskazać jednoznacznie, jakie ciało niebieskie można by nazwać Gwiazdą Betlejemską. Może być to np. wybuch superowej z 5 w p.n.e albo dobrze widoczny w 4 w p.n.e Mars. Wielu uczonych zauważa, że motyw gwiazdy zwiastującej zbliżanie się znaczących wydarzeń był w antyku powszechny – np. Wergiliusza Eneasza z Troi do Lacjum prowadziła gwiazda. Wierzący i duchowni odczytują gwiazdę symbolicznie, jako „symbol życiowej drogi każdego człowieka podążającego za światłem wiary. W obrazie Mędrców cała ludzkość przebywa do Betlejem, aby w Jezusie uznać obiecane Mesjasza i złożyć Mu należyne hołd”.

Jednym z powracających zwyczajów są organizowane w centrach miast Orszaki Trzech Króli. Więcej o nich dowiesz się tutaj: [Każdy może być królem](#)

Dzisiaj na Portalu szukaj również drugiej części tekstu - o zwyczajach związanych ze Świętem Trzech Króli.

vdka